

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА

для здобувачів вищої освіти 3 курсу денної форми здобуття освіти

Освітньої програми «Менеджмент»

Спеціальності 073 «Менеджмент»

Галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

ПОСИЛКІНА
Ольга Вікторівнапрофесор кафедри менеджменту,
маркетингу та забезпечення
якості у фармацевтичній, доктор
фармацевтичних наук, доцентyezjf@nuph.edu.ua <https://quality.nuph.edu.ua/8991-2/>ГЛАДКОВА
Ольга Вячеславнадоцент кафедри менеджменту,
маркетингу та забезпечення
якості у фармацевтичній, кандидат
економічних наук, доцентyezjf@nuph.edu.ua . <https://mmqaph.nuph.edu.ua/gladkova-olga-vjacheslavna/>

1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу: Національний фармацевтичний університет, кафедра менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармацевтичній.

2. Адреса: 61140, м. Харків, вул. Заїківська, 18, 3-й поверх, т. 0572-67-91-72.

3. Веб-сайт кафедри: mmqaph.nuph.edu.ua.

4. Консультації: відбуваються онлайн відповідно до графіку, який розміщено на сайті кафедри менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармацевтичній. (за посиланням <https://mmqaph.nuph.edu.ua/grafiki-potochnih-konsultacij/>).

6. Анотація освітнього компонента: Освітня компонента «Економіка і фінанси підприємства» займає особливе місце при підготовці бакалаврів за освітньою програмою «Менеджмент». Адже, розвиток ринкових відносин, подолання наслідків фінансової кризи обумовлюють підвищення ефективності використання всіх видів ресурсів підприємства, для досягнення поставленої мети.

7. Мета викладання освітнього компонента: Метою викладання «Економіка і фінанси підприємства» є оволодіння студентами комплексом знань з основних розділів прикладної економіки і фінансів підприємства, знайомство з методами організації ефективного господарювання на рівні основної ланки суспільного виробництва – підприємства, набуття необхідної сукупності теоретичних і практичних знань з управління ринковою економікою на сучасному етапі її розвитку.

8. Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Hard-skills / Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички..

9. Програмні результати навчання:

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 18. Застосовувати інноваційні підходи до прийняття управлінських рішень, гнучко адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

10. Статус освітнього компонента: Обов'язковий.

11. Пререквізити освітньої компоненти: «Вступ до фаху», «Основи наукових досліджень», «Статистика та економічне моделювання», «Фінанси, гроші та кредит», «Організація підприємницької діяльності», «Бізнес-планування».

12. Обсяг освітньої компоненти: 4 кредити ЄКТС 120 годин:

для денної форми навчання - 58 годин аудиторних занять, з них – 20 годин лекцій, 38 години – практичних занять, 62 години самостійної роботи.

13. Організація навчання:

Методи навчання:

- *пояснювальний (інформаційно-репродуктивний) метод:* Lecture-based learning – лекції, відео-матеріали;
- *репродуктивний метод:* традиційні практичні заняття;
- *проблемне викладання:* Brainstorming – метод «мозкового штурму»; Case-based learning – метод кейсів;
- *дослідницький метод:* Research-based learning – участь в науково-дослідницькій роботі, підготовка тез доповідей на конференції, наукових статей

Зміст освітньої компоненти:

Змістовий модуль 1. Економіка підприємства

Тема 1. Техніко-економічні особливості фарм галузі. Роль підприємства в ринковій економіці.

Тема 2. Підприємницька діяльність

Тема 3. Основні засоби підприємства

Тема 4. Оборотні засоби підприємства

Тема 5. Нематеріальні ресурси підприємства

Тема 6. Інвестиційні ресурси підприємства

Тема 7. Праця та заробітна плата

Тема 8. Витрати і собівартість продукції

Тема 9. Ціни та ціноутворення у ринкових умовах

Тема 10 Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Змістовий модуль 2. Фінанси підприємства

Тема 11. Основи фінансів підприємств

Тема 12. Кредитування підприємств

Тема 13. Організація грошових розрахунків підприємства

Тема 14. Грошові потоки підприємства

Тема 15. Формування і розподіл прибутку

Тема 16. Оподаткування підприємства

Тема 17. Оборотні кошти підприємства

Тема 18. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Тема 19. Оцінювання фінансового стану підприємства

Тема 20. Фінансове планування на підприємстві

Тема 21. Фінансова санація підприємства.

Семестровий залік

Семестровий екзамен

Організація самостійної роботи:

Самостійна робота включає в себе вивчення тем 2 та 12 освітньої компоненти, які не увійшли до аудиторних занять, виконання завдань з цих тем з метою закріплення теоретичного матеріалу та написання наукової доповіді за запропонованою тематикою.

13. Види та форми контролю:

Контроль знань на кожному занятті: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач тощо.

Контроль змістового модулю: складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач.

Умови допуску до контролю змістового модулю: для допуску до контролю змістового модуля 1 та 2 необхідна наявність мінімальної кількості балів за темами змістового модуля.

Форма семестрового контролю: семестровий залік.

Умови допуску до семестрового контролю:

поточний рейтинг більше 60 балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модуля 1 та 2, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітньої компоненти.

14. Система оцінювання з освітнього компонента:

Оцінювання засвоєння тем освітнього компонента під час занять:

Номер теми освітнього компонента	Максимальна кількість балів за тему	Розподіл максимальної кількості балів за тему за видами робіт	Види робіт, за які здобувач отримує бали
Змістовий модуль 1			
Тема 1.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних завдань
Тема 2. (тема на самостійне вивчення)	2,5	2,5	Написання реферату
Тема 3.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних завдань

Тема 4.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 5.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 6.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 7.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 8.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 9.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 10.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Всього балів за змістовий модуль 1:		25	
Змістовий модуль 2			
Тема 11.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних завдань
Тема 12. (тема на самостійне вивчення)	2,5	2,5	Написання реферату
Тема 13.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних завдань
Тема 14.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 15.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 16.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь

		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 17.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 18.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 19.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 20.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 21.	2,5	1	тестування
		0,1	усна відповідь
		1	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Всього балів за змістовий модуль 2:		27,5	
Всього балів за модуль		52,5	

Вивчення освітнього компонента здобувачами вищої освіти можливе за допомогою неформальної освіти. Замість виконання видів робіт з теми 2 освітнього компонента може зараховуватись проходження онлайн-курсу на платформі Prometheus (онлайн-курс «Соціальне підприємництво як шлях до фінансової сталості організацій громадянського суспільства», https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IZ+SECS101+2021_T3) (за наявності відповідного документу про його закінчення, надання копії викладачу).

Замість виконання видів робіт з будь-якої теми освітнього компонента можуть зараховуватись такі види робіт здобувача вищої освіти:

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, вебінарах з теми освітнього компонента (з підготовкою есе, тез доповідей, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено програмою заходу, або тезами доповідей, або відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з теми освітнього компонента (в розробці анкетних форм, проведенні експериментальних досліджень, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Оцінювання здобувачів за видами робіт під час занять:

Види робіт, за які здобувач отримує бали	Максимальна кількість балів
тестування	19
відповіді на теоретичні питання	9,5
вирішення ситуаційних завдань	19
Написання реферату	5
Всього балів:	52,5

Оцінювання під час контролю змістових модулів:

Оцінювання під час контролю змістових модулів:

<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>	<i>Розподіл максимальної кількості балів за контроль змістового модуля за видами робіт</i>	<i>Максимальна кількість балів за контроль змістового модуля</i>
<i>Змістовий модуль 1</i>		
тестування	10	24
відповіді на практичні завдання	13	
<i>Змістовий модуль 2</i>		
тестування	10	23,5
відповіді на практичні завдання	12,5	
<i>Всього балів за контроль змістових модулів:</i>		<i>47,5</i>

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти:

під час поточного контролю: 5 балів: 2,5 балів - написання реферату (теми 2 та 12).

під час контролю змістового модуля 1 та 2: білети до змістового модуля 1 та 2 включають тестові та розрахункові завдання.

Шкала оцінювання семестрового заліку:

При вивченні освітньої компоненти застосовується декілька шкал оцінювання: 100-бальна шкала, недиференційована («зараховано», «не зараховано») двобальна шкала та рейтингова шкала ECTS. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно таблиці.

Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ECTS	Оцінка за недиференційованою шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
1-34	F	

Оцінювання семестрового екзамену

Бали екзамен	Національна шкала	Критерії оцінки
90-100	відмінно	виставляється здобувачу вищої освіти, який при відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, правильно та повністю виконав поставлене практичне завдання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання, передбачені на рівні творчого використання.
74-89	добре	виставляється здобувачу вищої освіти, який при відповіді на запитання виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, правильно

		виконав поставлене завдання, показав володіння практичними навичками, але припустив окремі несуттєві помилки.
60-73	задовільно	виставляється здобувачу вищої освіти, який при відповіді на запитання виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення; в цілому справився з поставленим завданням, але при цьому окремими навичками володіє невпевнено.
0-59	незадовільно	виставляється, якщо при відповіді на питання здобувач вищої освіти виявив серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, допустив принципові помилки, не зміг виконати практичні завдання, не вирішено задачу, розрахунки проведено невірно тощо.

Результати інтерпретуються за наступною схемою:

Сума балів за 100- бальною шкалою	Шкала ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	Задовільно
35-59	FX	
1-34	F	
		Незадовільно

16. Політики освітньої компоненти:

Політика освітньої компоненти («правила гри») визначається вимогами кафедри до здобувача вищої освіти при вивченні освітньої компоненти щодо академічної доброчесності, щодо відвідування занять, щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості, щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій) тощо.

Так, *політика щодо академічної доброчесності* ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ» (<https://nuph.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>). Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати (наукові доповіді) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її не зарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу в НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a1.1-38-018_polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-nfau-red.-03-2021.doc-zi-zminamy.pdf) згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості.

Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання здобувачами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a2.2-38-182_polozhennia-pro-vidpratsiuvannia-studentamy-propushchenykh-navchalnykh-zaniat-ta-poriadok-likvidatsii-akademichnoi-riznytsi-v-navchalnykh-planakh-u-nfau-red.-03-2023.pdf) згідно з

встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a2.2.-32-031_polozhennja-pro-porjadok-ocinjuvannja-rezultativ-navchannja-zvo-u-nfau-red.05-2022.pdf)

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a2.2-38-050_polozhennia-pro-oskarzhennia-rezultativ-pidsumkovoho-kontroliu-znan-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-u-nfau-red.01-2021.pdf).

Політика щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a2.3-32-208_polozhennja-pro-porjadok-viznannja-rezultativ-navchannja-otrimanih-shljahom-neformalnoi-ta-informalnoi-osviti-red.02-2022.pdf). Для оцінювання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача вищої освіти атестаційна комісія визначає обсяг і методи демонстрації та вимірювання цих результатів навчання з урахуванням їх змісту та можливої специфіки. Методи демонстрації та вимірювання результатів неформального та/або інформального навчання заявника можуть відрізнятися від методів, які застосовуються для здобувачів освіти в рамках відповідної освітньої програми, водночас вони повинні забезпечувати змістову валідність оцінювання. Атестаційна комісія приймає рішення про визнання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача, якщо за підсумками оцінювання підтверджено відповідність цих результатів результатам навчання, передбаченим відповідною освітньою програмою.

17. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього компонента:

Обов'язкова література	1. Господарський кодекс України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2007. – 240с. 2. Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 №2755-VI // http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17 3. Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1» («Загальні вимоги до фінансової звітності») (Стандарт № 1) 4. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку. Положення Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87 із змінами і доповненнями. 5. Економіка підприємства: Підруч. для вищ. навч. Закладів / Посилкіна О.В., Сагайдак Р.В., Козирєва О.В., Латін П.Д. - Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2006.
------------------------	---

	6. Непочатенко, О. О. Фінанси підприємств : підручник для студ. ВНЗ / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук. - Електрон. текстові дан. - К. : Центр учбової літератури, 2013. - 504 с. 7. Онисько, С. М. Фінанси підприємства : підруч. [для ВНЗ] / С. М. Онисько, П. М. Марич. - 2-ге вид., виправл. і доп. - Львів : Магнолія 2006, 2016. - 367 с. 8. Посилкіна О.В., Гладкова О.В. Фінанси підприємства: метод. рекомендації до виконання практичних робіт для студ. спец. «Економіка підприємства» та «Маркетинг» / О. В. Посилкіна, О. В. Гладкова. – Х.: Вид-во НФаУ, 2017. - 68 с. 9. Посилкіна, О. В. Інвестування : навч. посібник / О. В. Посилкіна, Н. М. Мусієнко ; авт.-уклад.: О. В. Козирева, А. Г. Хромих, 2015. - 332 с.
Додаткова література для поглибленого вивчення освітнього компонента	1. Васильців Т. Г. Економіка малого підприємства : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, О. І. Ляш, Н. Г. Міценко ; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. – К. : Знання, 2015. – 446 с. 2. Шарко М. В., Мешкова-Кравченко Н. В., Радкевич О. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / М. В. Шарко, Н. В. Мешкова-Кравченко, О. М. Радкевич. – Херсон : Олді-плюс, 2016. – 436 с. 3. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. М. Яркіна – Київ : Ліра-К, 2017. – 498 с. 4. Лазебний В. С. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. / В. С. Лазебний, Г. М. Розорінов, С. В. Толюпа. – К. : Ліра-К., 2017. – 160 с. 5. Круш П. В. Економіка (розрахунки фінансово-інвестиційних операцій в EXCELL) : навч. посіб. / П. В. Круш. – К. : Цул, 2016. – 256 с. 6. Касьяненко Л. М. Економічна теорія : навч. посіб. / Л. М. Касьяненко. – К. : Цул, 2015. – 224 с. 7. Курган В. П. Економіка аграрних підприємств : навч.-метод. посіб. / В. П. Курган. – К. : Ліра-К, 2017. – 270 с. 8. Мельнік Л. Г. Економіка підприємства : навч. посіб. / Л. Г. Мельник. – К.: Ліра-К, 2018. – 876 с. 9. Петрович Й. М. Створення і функціонування суб'єктів підприємництва : навч. посіб. / Й. М. Петрович. – К. : Ліра-К, 2016. – 256 с 10. Сусіденко О. В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методи, практика : монографія / О. В. Сусіденко. – К. : ЦУЛ, 2017.

	– 128 с. 11. Шпак Н. О. Економічна стабільність суб'єктів господарювання в умовах хаотичного розвитку національної економіки України: навч. посіб. / Н. О. Шпак, О. В. Пирог. – К. : Ліра-К, 2017. – 288 с. 12. Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – К. : Ліра-К, 2018. – 498 с. 13. Ярошевич Н. Б. Підприємництво і менеджмент навч. посіб. / Н. Б. Ярошевич. – К. : Ліра-К, 2015. – 408 с.
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітнього компонента	1. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/ 2. Офіційний сайт Верховної ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://rada.gov.ua 3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.bank.gov.ua 4. Офіційний сайт бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=1638

18. Матеріально-технічне й програмне забезпечення освітнього компонента:

Матеріально-технічне забезпечення: персональні комп'ютери – 38 од.; проектор – 2 од.; екран моторизований – 2 од.; телевізор – 2 од.; Херох – 1 од.; принтер – 2 од.

Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10; програма Office Standard; програма для організації відеоконференцій ZOOM; модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище MOODLE; пакет Statistica 6.0.